

**Latvijas
vides
aizsardzības
fonds**

**LATVIJAS
VIDES PĀRVALDĪBAS
ASOCIĀCIJA**

Baldones novada sociāli-ekonomiskās attīstības un iedzīvotāju veselību raksturojošo datu izvērtējums

01.11.2015. – 16.05.2016.

**Latvijas
vides
aizsardzības
fonds**

**LATVIJAS
VIDES PĀRVALDĪBAS
ASOCIĀCIJA**

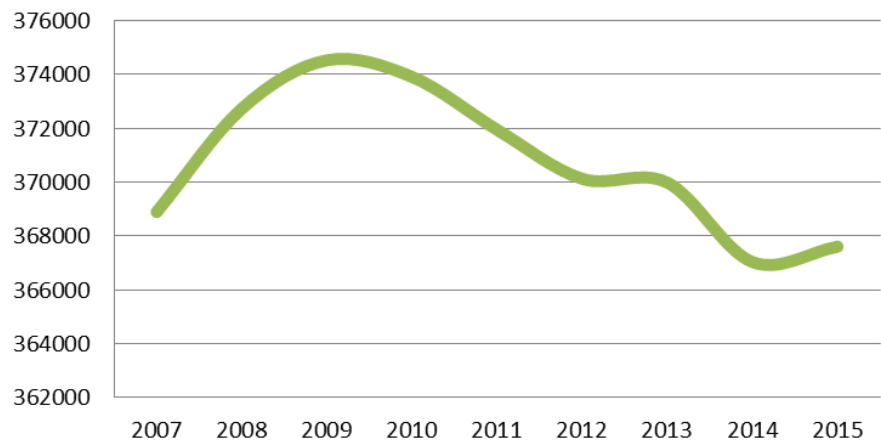
Sociāli-ekonomiskā analīze un aptaujas rezultāti

Kāda ir esošā situācija novadā?

Baldones novads uz citu novadu fona **kopumā izskatās labi!**

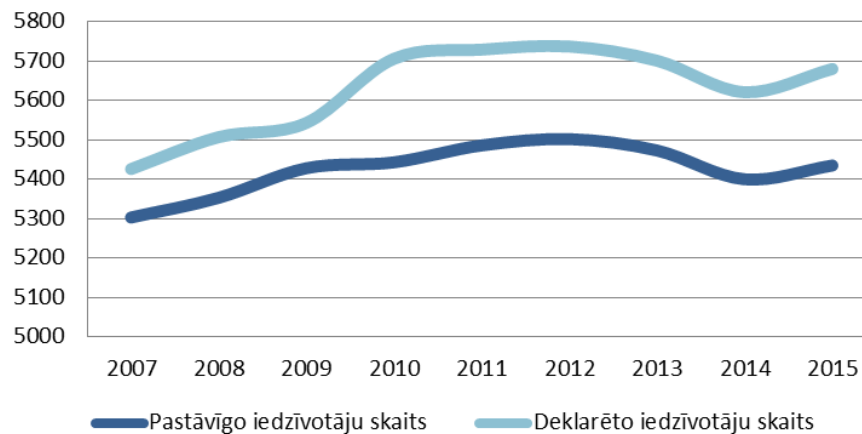
Nav būtiski skārusi krīze (deklarētie iedz., pastāvīgie iedz.)

Pastāvīgo iedz. skaits Pierīgā

Avots: CSP

Iedz. skaits Baldones novadā

Avots: CSP, PMLP

Attīstība uz citu novadu «fona»

**Iedz.
izmaiņas**
(2011.-2015.g.)

-1%

**Dabiskais
pieaugums**
(vid. 2011.-2014.g.)

-17

**Bezdarba
līmenis**
(2014.g.)

2,9%

Trūcīgie % (no
deklr. skaita)
(2014.g.)

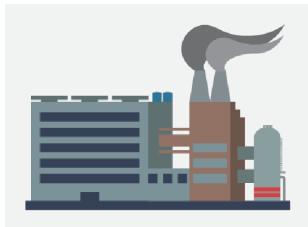

2,2%

Labāk tikai Ķekavā
un Ikšķilē

Attīstība uz citu novadu «fona»

Vissvarīgākais
faktors

**Uzņēmumu
skaits uz
1000 iedz.**
(2014.g.)

68

IIN uz 1 deklr.
(2014.g.)

550,39

**Laiks līdz
Rīgai**
(ierašanas plkst. 8:00)

41

**Darba
samaksa**
(neto vidēji 2014.gadā)

426

**Noziedzības
līmenis**
(2012.-2014.g.)

12%

1. Cik daudz novadā ienāk no 'citurienes'?

Ienācēji pēdējo 10 gadu laikā ir 1/4 no visiem iedzīvotājiem vecumā 18-64 gadi.

- Biežāk ģimenes ar bērniem;

- No pilsētām pārceļas 2,5 reizes biežāk nekā no laukiem;

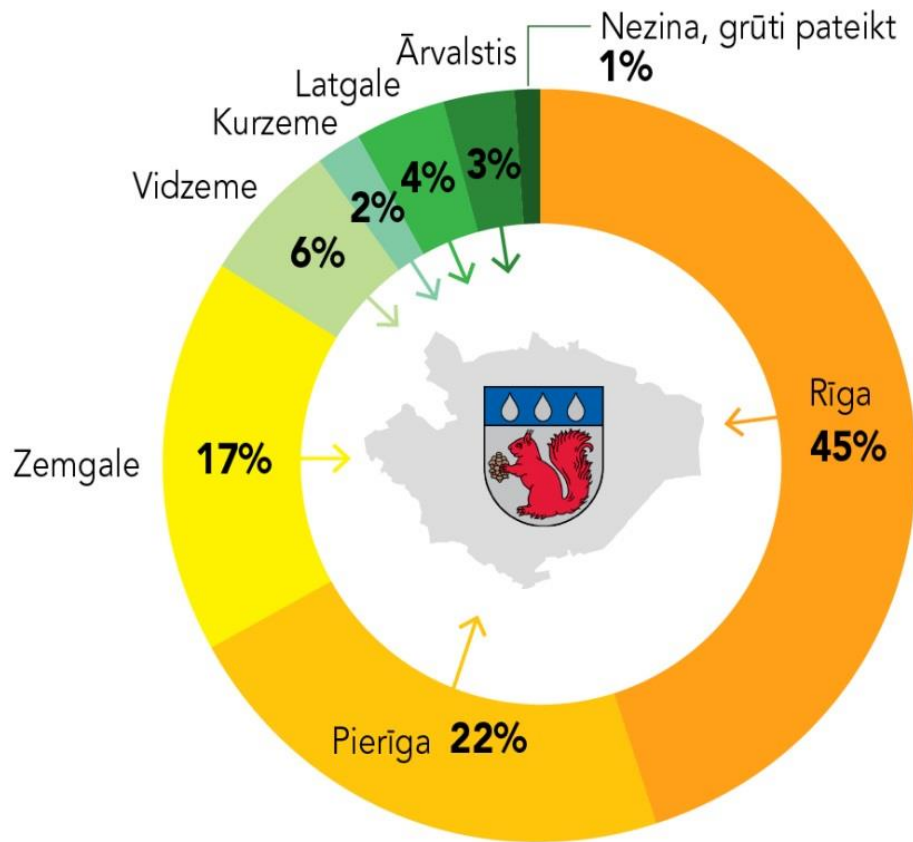

- Tie, kuri ir pārcēlušies pēdējo gadu laikā, biežāk nav deklarēti novadā (*piemēram, no tiem, kas pārcēlušies pēdējo 10 gadu laikā, 28% nav deklarēti*);

2. No kurienes atnāk iedzīvotāji?

No kurienes cilvēki atnāk dzīvot uz Baldones novadu?

3. Kas cilvēkiem ir svarīgs, izvēloties dzīvesvietu Baldones novadā?

- **vides faktori** (droša, mierīga dzīves vide, zaļās zonas pieejamība un ainaviskums, vides kvalitāte),

- **labi kaimiņi,**

- **sasniedzamība** (labs autoceļu stāvoklis un tīkls, attālums līdz Rīgai un sabiedriskā transporta nodrošinājums),

- **attālums līdz darbam.**

4. Kuri ir tie, kuri biežāk grib pārcelties uz dzīvi citviet?

➤ **¼ ir nopietni apsvēruši iespēju pārcelties, biežāk ir gados jaunāki**

- Gados jaunāki biežāk norādījuši, ka vēlas pārcelties (jo arī biežāk nav apmierināti ar dzīvi novadā).
- Trešdaļa vēlas pārcelties uz dzīvi citviet vēl joprojām.

➤ **Pamatā personas vēlas pārcelties uz Rīgu vai tuvāk Rīgai un uz ārvalstīm**

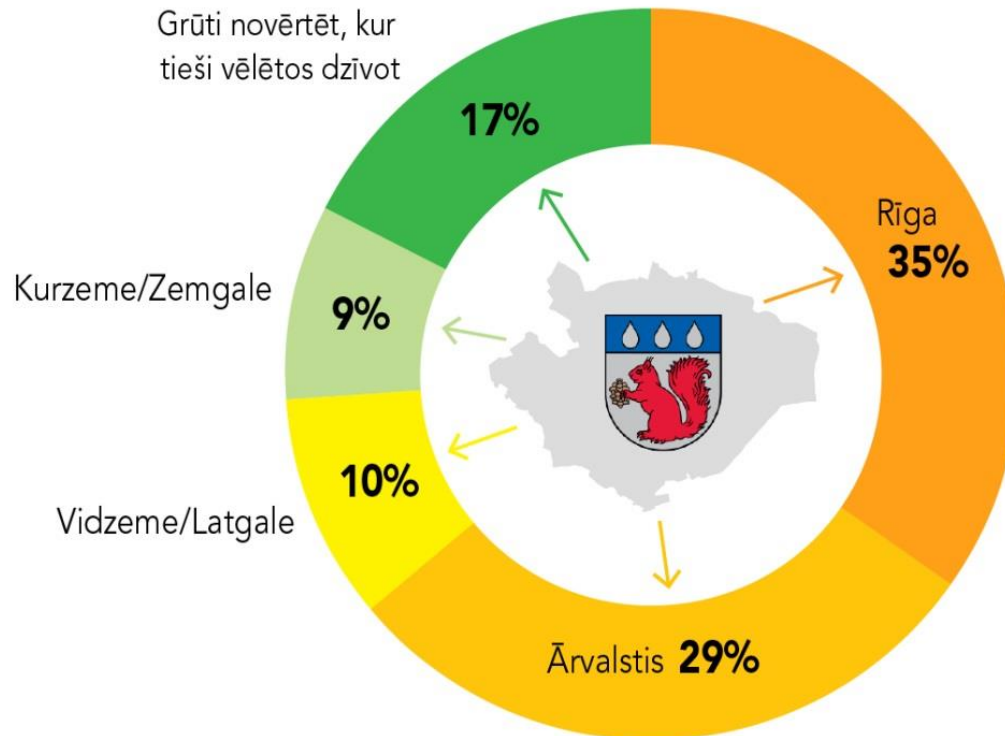
- lielākas darba un karjeras iespējas
- augstākas algas
- pārceļoties tiktu samazināts ceļā pavadāmais laiks un izmaksas.

➤ **Biežāk vēlas pārcelties tie, kas biežāk cieš no stresa un kuriem nav darbs.**

Uz kuriem plāno pārcelties?

5. Kā iedzīvotāji vērtē dzīvesvietas apstākļus novadā?

Kopumā **85% aptaujātie** ir apmierināti ar dzīvi novadā.

Visapmierinātākie ir ar:

1. Ģeogrāfisko novietojumu

2. Dabu, ainavām

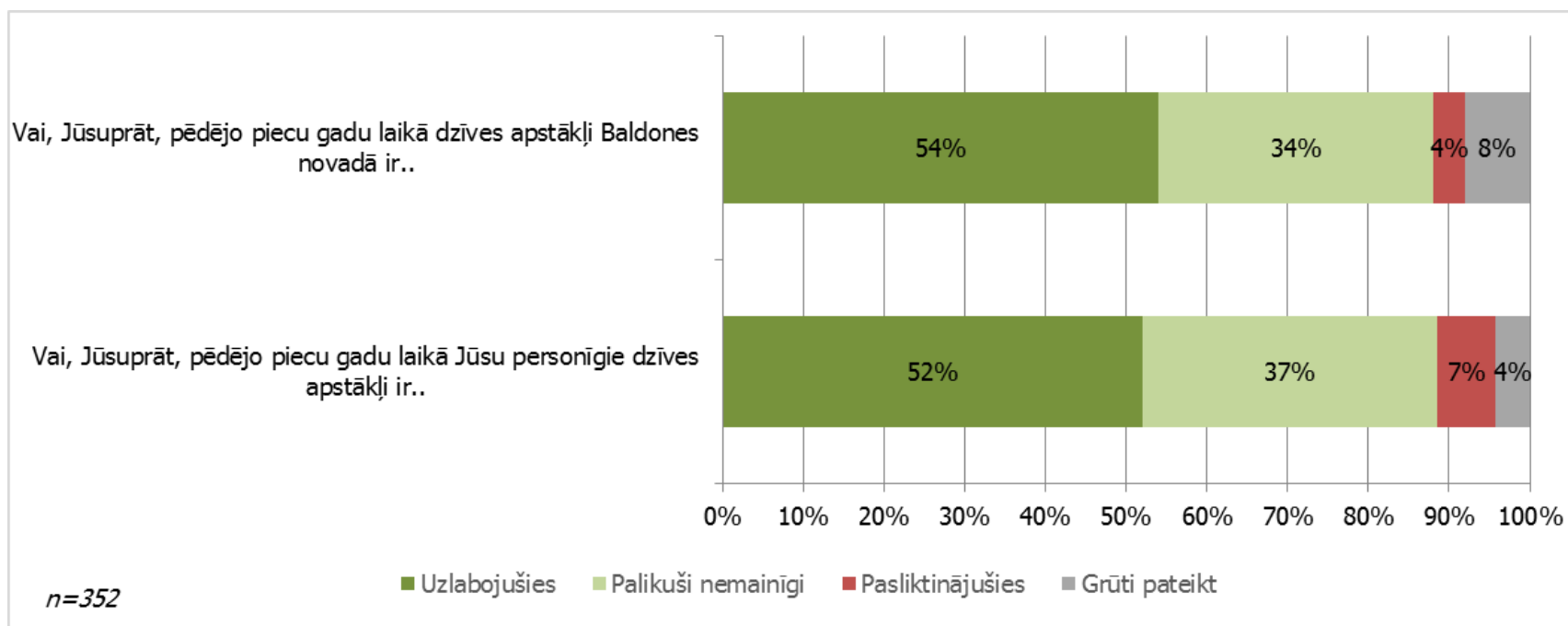
3. Drošību dzīvesvietas tuvumā

4. Apkārtējiem cilvēkiem, kaimiņiem

6. Kā iedzīvotāji vērtē attīstību novadā?

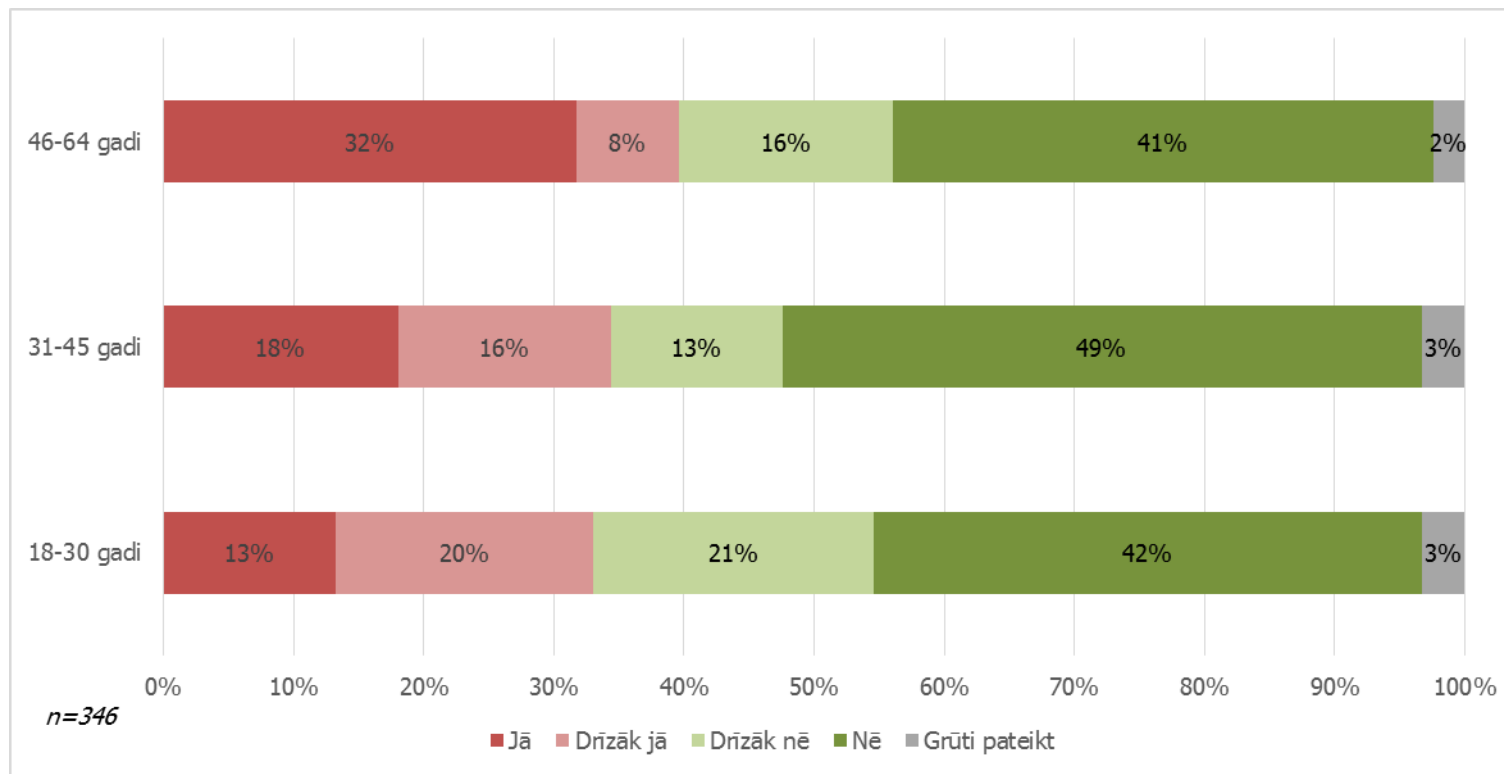
Iedzīvotāji biežāk pozitīvi novērtē gan savu, gan novada dzīves apstākļu attīstību pēdējo piecu gadu laikā

7. Ko cilvēki domā par atkritumu glabātavu «Radons»?

Atkritumu glabātava netraucē un nebaida 61%, baida / traucē 36% iedzīvotājus.

- biežāk baida un satrauc gados vecākus iedzīvotājus.
- pārceļoties uz dzīvi novadā, ¾ aptaujāto ir zinājuši par atkritumu glabātavu “Radons” .

Atbildes uz jautājumu “Vai Jūs traucē vai baida tas, ka novadā ir šāda radioaktīvo atkritumu glabātava?”

8. Kāds ir NĪ tirgus?

- Eksploatācijā pieņemto jaunuzbuvēto ēku skaits – **negatīvākā tendence** (2010.-2014.g.)
- **Maz** sludinājumu dzīvokļiem, vidēji daudz mājām
- Cenas dzīvoklim (sludinājumos) – drīzāk **augstas**, cenas mājai – vidējas. Pārdošanas cenas - vidējas
- Tirgus aktivitāte (pārdoto īpašumu skaits) – **zems**

Kā būtu, ja situācija būtu attīstījies citādāk? (1)

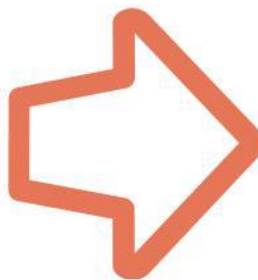

Ja novads piesaistītu
~11% novadā
nedeklarētos (bet
pastāvīgi dzīvojošos)
iedzīvotājus vecumā 18-
64 gadi, ...

IIN varētu pieaugt par
~340 tūkst. EUR gadā

Kā būtu, ja situācija būtu attīstījies citādāk? (2)

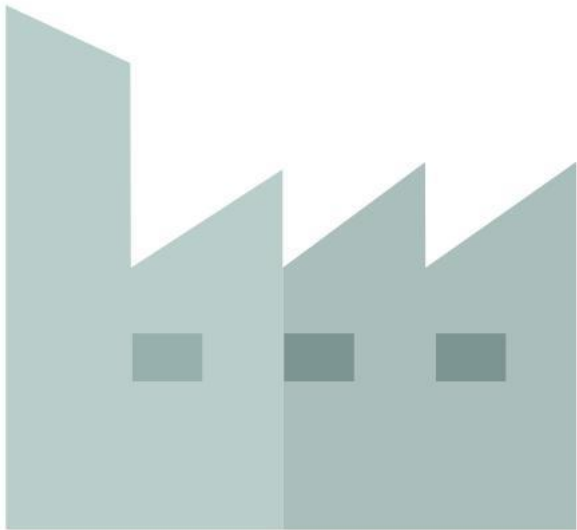
Ja iedzīvotāju vidējā alga pieaugtu par 10% (t.i., no 426 uz 469 EUR), ...

IIN novadā pieaugtu par ~157 tūkst. EUR gadā

Kā būtu, ja situācija būtu attīstījies citādāk? (3)

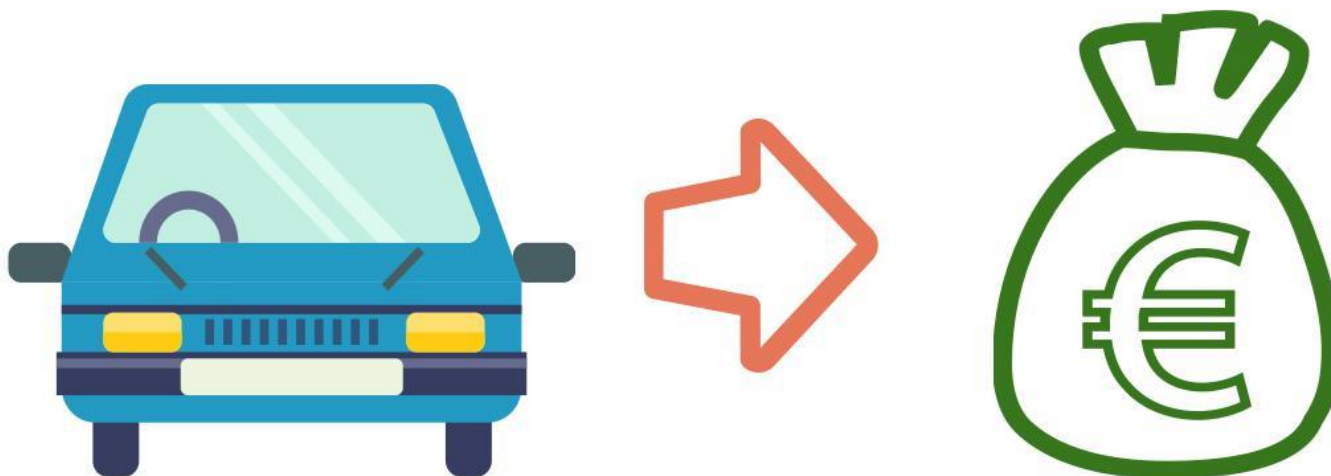

Ja uzņēmumu skaits
pieaugtu par 10% (t.i., no
196 uz 216), ...

IIN novadā pieaugtu par
~48 tūkst. EUR gadā

Kā būtu, ja situācija būtu attīstījies citādāk? (4)

Ja nokļūt līdz Rīgai varētu par 10% īsākā laikā (t.i., par 4 min ātrāk), ...

IIN novadā pieaugtu par ~8,4 tūkst. EUR gadā

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

LATVIJAS
VIDES PĀRVALDĪBAS
ASOCIĀCIJA

iedzīvotāju veselība

Iedzīvotāju veselību raksturojošo datu izvērtējums un analīze

---

- *Dažādos valsts reģistros pieejamo datu analīze par iedzīvotāju veselību, piemēram:*
  - *Kopējā mirstība*
  - *Mirstība no sirds-asinsvadu sistēmas slimībām*
  - *Mirstība no ļaundabīgajiem audzējiem*
  - *Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem*
  - *Iedzimtās anomālijas*
- *Iedzīvotāju līdzestības analīze par dalību valsts apmaksātajās skrīninga programmās;*
  - *Krūts vēža skrīnings*
  - *Dzemdē kakla vēža skrīnings*
  - *Zarnu vēža skrīnings*
- *Baldones iedzīvotāju aptauja un rezultātu salīdzināšana ar Finbalt pētījuma datiem*

Datu interpretācija -1

- *Analīzei pēc iespējas tiks izmantoti jau ievāktie un publicētie dati par pagājušiem gadiem*

Visi dati tika iegūti no jauna

- *Administratīvi teritoriālā reforma 2010.gadā*

- *Datu pieejamība dažādos valsts reģistros pa Latvijas novadiem, datu kvalitāte*

Daļa datu analizēti no 1990., 1994., 1999., 2010.g.

Visi dati analizēti līdz 2014.gadam

Analizēti un salīdzināti vidējie dati noteiktā laika periodā

Atteikšanās no idejas analizēt atsevišķus datus – piemēram, hospitalizācijas sirds-asinsvadu slimību dēļ

Datu interpretācija - 2

- *Baldones novadā deklarētie iedzīvotāji / dzīvojošie iedzīvotāji*

Reģistros dati ir pieejami pēc deklarētās dzīvesvietas vai atsevišķos gadījumos pēc mātes deklarētās dzīvesvietas

- *Baldones novada iedzīvotāju reģistrācija pie ģimenes ārsta (novadā / ārpus tā)*

Pie Baldones ģimenes ārstiem reģistrēti

- *Bērni līdz 18 gadiem – 74,9%*
- *Pieaugušie – 71,4%*

Rīga, Ķekava, Salaspils, Jelgava, Vecumnieki u.c.

- *Baldones novadā strādājošo ģimenes ārstu gatavība iesaistīties iedzīvotāju padziļinātā veselības stāvokļa izpētē*

Nav viennozīmīgas gatavības

VIDĒJĀ MIRSTĪBA NO ĻAUNDABĪGIEM AUDZĒJIEM

(VIDĒJI UZ 100 000 IEDZĪVOTĀJIEM)

1999.-2014.g.

- Latvijā - 271,1
- Rīgā - 281,8
- Baldones novadā - 248,9
- Pierīgas reģionā - 244,7

SASLIMSTĪBA AR ĻAUNDABĪGIEM AUDZĒJIEM

(VIDĒJI UZ 100 000 IEDZĪVOTĀJIEM)

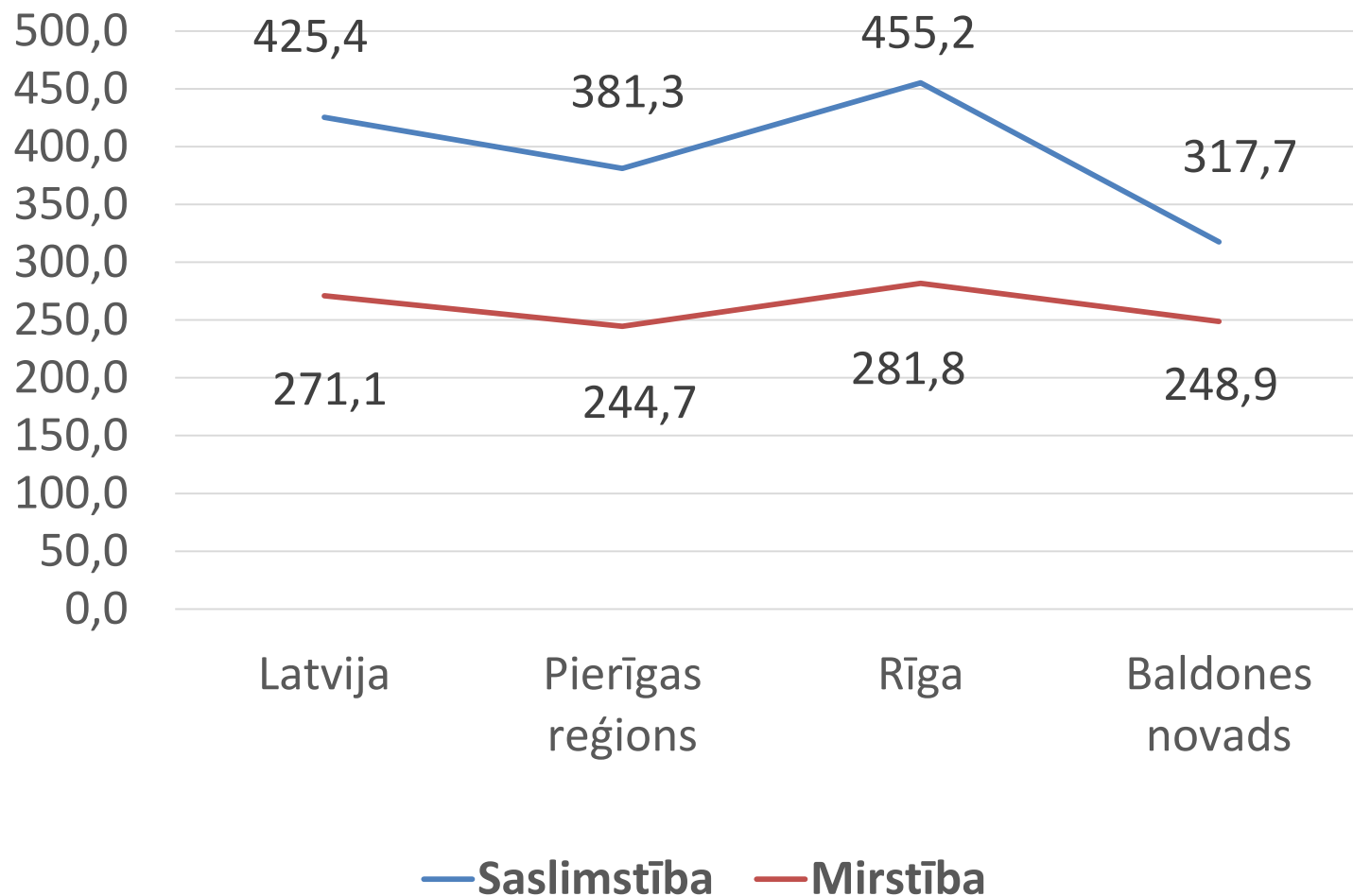
1999.-2014.g.

- Latvijā - 420,5
- Rīgā - 450,3
- Pierīgas reģionā - 376,9
- **Baldones novadā - 310,8**

Vidējā saslimstība un mirstība ar ļaundabīgajiem audzējiem, 1999.-2014.

DZEMDES KAKLA VĒŽA SKRĪNINGS

Izmeklēto cilvēku īpatsvara rādītājs
2009.-2014.g.

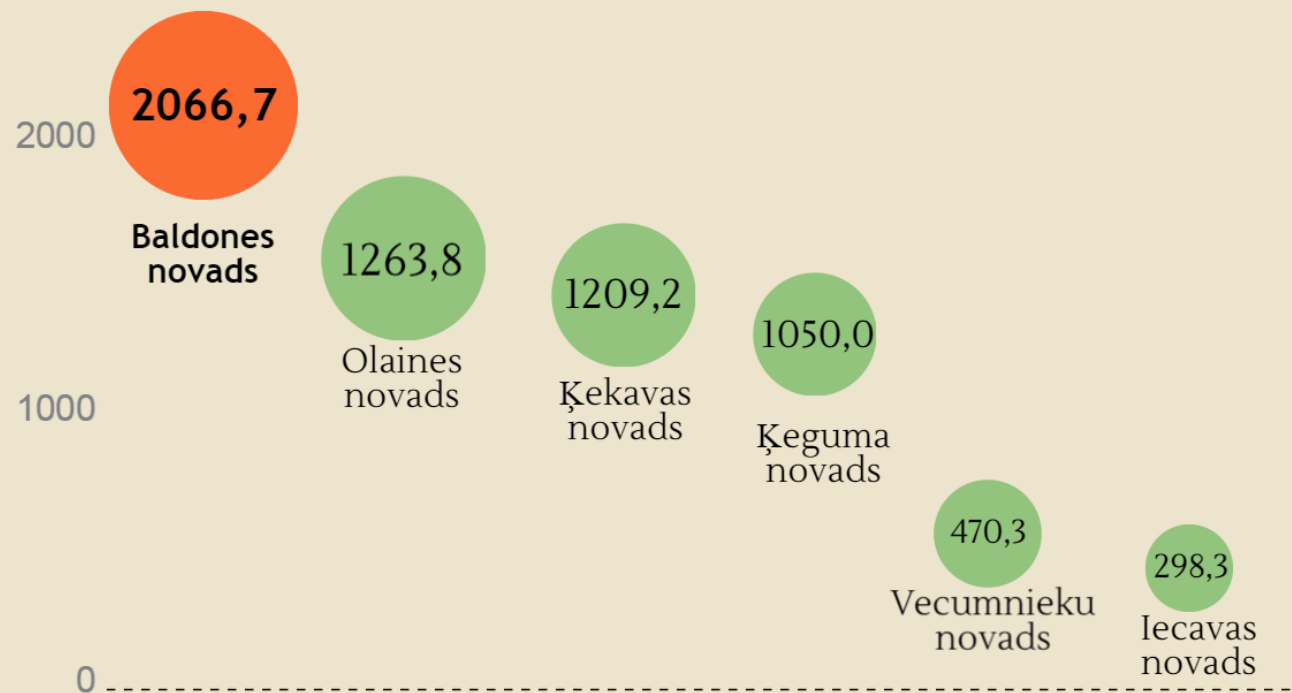
KRŪTS VĒŽA SKRĪNINGS

Izmeklēto cilvēku īpatsvara rādītājs
2009.-2014.g.

ZARNU VĒŽA SKRĪNINGS

Izmeklēto iedzīvotāju skaits uz 100 000
2009.-2014.g.

VIDĒJĀ MIRSTĪBA NO SIRDS – ASINSVADU SISTĒMAS SLIMĪBĀM

(VIDĒJI UZ 100 000 IEDZĪVOTĀJIEM)

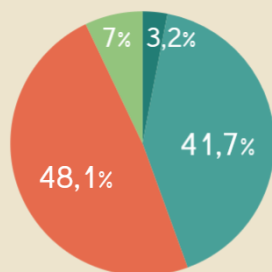
1999.-2014.g.

- Latvijā - 785,7
- Rīgā - 747,7
- Baldones novadā - 697,4
- Pierīgas reģionā - 672,5

Kāds ir vidējais baldonietis?

ĶERMEŅA SVARS

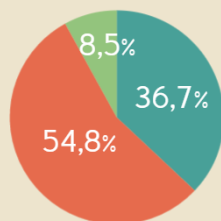

- Liekais svars
- Normāls
- Aptaukošanās
- Nepietiekams

Sabiedrības veselības
pamatnostādņu mērķis
2016.gadā Latvijā -
pieaugušo (15-64 g.v.) īpatsvars
ar lieko ķermeņa masu vai
aptaukošanos (ķermeņa masas
indekss virs 25) - 48%

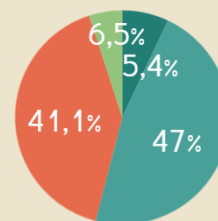
2014.gadā vidēji Latvijā
liekais svars vai
aptaukošanās bija 52,0%

VĪRIEŠI

- Liekais svars
- Normāls
- Aptaukošanās

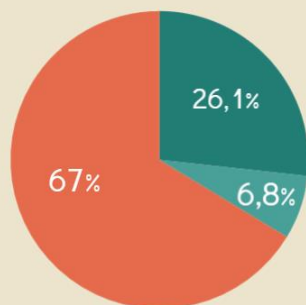
SIEVIETES

- Normāls
- Liekais svars
- Nepietiekams
- Aptaukošanās

Kāds ir vidējais baldonietis?

SMĒKĒŠANA

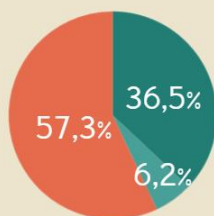

- Nē, nekad
- Katru dienu
- Jā, dažreiz

Sabiedrības veselības pamatnostādņu mērķis
2016.gadā Latvijā-
ikdienas smēkētāju (15-64 g.v.)
īpatsvars - 31%

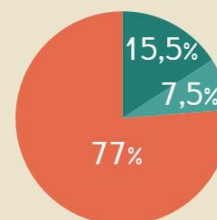
2014.gadā vidēji Latvijā
katru dienu smēķēja 36,1%

VĪRIEŠI

- Nē, nekad
- Katru dienu
- Jā, dažreiz

SIEVIETES

- Nē, nekad
- Katru dienu
- Jā, dažreiz

Kāds ir
vidējais
baldonietis?

FIZISKĀS AKTIVITĀTES VISMĀZ 30 MINŪTES (BRĪVAJĀ LAIKĀ)

	BALDONĒ		LATVIJĀ
Katru dienu	26,1%	↑	5,8%
4-6 reizes nedēļā	16,8%	↑	4,1%
2-3 reizes nedēļā	32,1%	↑	12,5%
Vienu reizi nedēļā	8,2%	↑	7,5%
2-3 reizes mēnesī	4%	↑	9,3%
Dažas reizes gadā vai retāk	3,7%	↑	56,5%
Es nenodarbojos ar fiziskajām aktivitātēm, jo man ir slimība, invaliditāte	1,2%	↑	4,4%

BALDONĒS APTAUJĀ FIZISKĀS AKTIVITĀTĒS IETILPST ARĪ
PASTAIGAS, STRĀDĀŠANA DĀRZĀ U.TML.

Kāds ir
vidējais
baldonietis?

ALKOHOLU NEKAD NELIETO

BALDONE

15,3%

LATVIJA

18,3%

VĪRIEŠI

SIEVIETES

BALDONE

15,7%

14,9%

LATVIJA

14,3%

22,2%

Kāds ir
vidējais
baldonietis?

ĀRSTU NAV APMEKLĒJUŠI PĒDĒJĀ GADA LAIKĀ

BALDONE

18,6%

LATVIJA

22,1%

VĪRIEŠI

SIEVIETES

BALDONE

27%

10,3%

LATVIJA

32%

12,5%

IEDZIMTĀS ANOMĀLIJAS

(VIDĒJI UZ 1000 DZĪVI DZIMUŠAJIEM)

2000.-2014.g.

- Latvijā - 32,89
- Rīgā - 39,84
- Baldones novadā - 46,23

Būtiski aspekti

---

1. *Jaundzimušo datu bāzē jaundzimušie tiek reģistrēti pēc mātes deklarētās dzīvesvietas nevis faktiskās dzīvesvietas*
2. *Iespējams - jaundzimušie ar iedzimtajām anomālijām pie ģimenes ārstiem tiek reģistrēti un ārstējas citur*
3. *Iespējams - diagnozes, kas tiek uzstādītas dzemdību iestādē / nodaļā neapstiprinās tālākā izmeklēšanas gaitā*

Pasaules veselības organizācijas norādītie jaundzimušo anomāliju biežākie cēloņi

---

- *vecāku vecums;*
- *kaitīgo faktoru iedarbība grūtniecības laikā:*
  - *medikamenti, ko sieviete lietojusi grūtniecības laikā*
  - *ķīmiskās vielas*
  - *mātes slimības*
  - *dažādas infekcijas slimības*
  - *vides faktoru iedarbība*
  - *darba vides faktoru iedarbība*
  - *lielas jonizējošā starojuma devas*

Iespējamie risinājumi

- 1. Padziļināts pētījums, bet:*
  - 1. Datu ieguve apgrūtināta personas datu aizsardzības dēļ;*
  - 2. Grūti identificējami pētāmie gadījumi ģimenes ārstu praksēs*
  - 3. Iespējama ļoti zema līdzdalība no iedzīvotāju puses*
- 2. Veselības veicināšanas aktivitātes – izpratnes paaugstināšana potenciālo vecāku vidū (ESF projekta mērķa grupa)*

Sabiedrības veselības pamatnostādnes

Pamatnostādņu darbības rezultāts A2

“Iesaistītas pašvaldības veselības veicināšanā”

Rezultatīvais rādītājs: pašvaldību īpatsvars (%), kurās deleģēta kontaktpersona veselības veicināšanas jautājumos

Rezultatīvais rādītājs: pašvaldību īpatsvars, kuras ir iesaistītas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā (%)

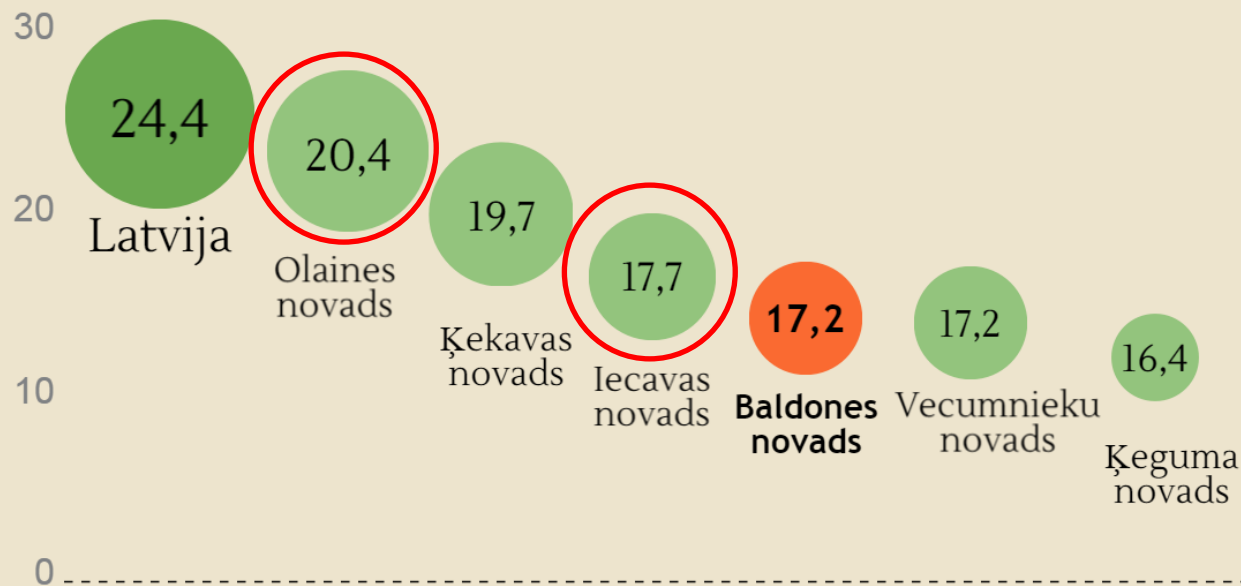
Baldone (kopš 03.2016.):

- Deleģēta kontaktpersona*
- Iesaistīta Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā*

DZEMDES KAKLA VĒŽA SKRĪNINGS

Izmeklēto cilvēku īpatsvara rādītājs
2009.-2014.g.

Ieteikumi

---

1. *Aktivizēt veselības veicināšanas pasākumus novadā:*
  1. *Dalība Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā*
  2. *ESF projekts sabiedrības veselības (veselības veicināšanas) jomā*
  3. *Akcenti ne tikai uz izglītošanu un informēšanu, bet pasākumu īstenošanu*
2. *Veselības veicināšanas aktivitāšu prioritārās jomas:*
  1. *Svara samazināšana (veselīgs uzturs, fiziskās aktivitātes), mērķa grupa – vīrieši*
  2. *Sievietes reproduktīvā veselība (mātes un bērna veselība)*
  3. *Profilaktiskās veselības pārbaudes*

